

Załącznik nr 3
do Statutu Zespołu Szkół Powszechnych
im. Pierwszych Piastów
w Damasławku

**Program Profilaktyczny
Zespołu Szkół Powszechnych
im. Pierwszych Piastów w Damasławku
na lata 2013-2017**

Zatwierdzony Uchwałą Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Powszechnych im. Pierwszych Piastów Damasławku
z dnia 20 lutego 2013 r.

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Podstawa prawna
- III. Diagnoza problemów występujących w społeczności szkolnej
- IV. Założenia programu
- V. Cele programu
- VI. Cele szczegółowe
- VII. Treści programu profilaktyki ze wskazaniem adresata
- VIII. Strategie i metody realizacji programu profilaktyki
- IX. Osoby odpowiedzialne za realizację
- X. Ewaluacja programu
- XI. Spodziewane efekty
- XII. Realizacja zagadnień na poszczególnych etapach edukacyjnych

I. Wstęp

Program Profilaktyki przeznaczony jest dla uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych w Damasławku. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska. Tworzy spójną całość z Programem Wychowawczym Szkoły. Program przewidziany jest do realizacji na pięć lat, począwszy od roku szkolnego 2012/2013. Opracowany program sporządzony został w oparciu o aktualne przepisy prawa oświatowego.

II. Podstawa prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.), art. 72;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r., poz 977),
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopad 1989 r.;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231 poz 1375 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2002 nr 147, poz. 1231 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2012 r. poz. 124 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55 ze zm.),
- Program polityki prorodzinnej państwa z dnia 3 listopada 1999 r. przygotowany przez Międzyresortowy Zespół do Spraw Opracowania Polityki Prorodzinnej Państwa.

III. Diagnoza problemów występujących w społeczności szkolnej

Diagnozę zachowań problemowych przeprowadzono na podstawie rozmów, obserwacji i analizy dokumentacji szkolnej. Przeprowadzona analiza wykazała, że największymi problemami szkole są:

- niska kultura osobista uczniów,
- trudności w uczeniu się,
- palenie papierosów,
- przypadki stosowania przemocy,
- wagary i niska frekwencja,
- brak umiejętności racjonalnego wykorzystania czasu wolnego.

IV. Założenia programu

- Profilaktyka, rozumiana jako zapobieganie występowaniu niepożądanych procesów i zjawisk, określanych jako przejawy patologii życia społecznego, jako system działań wzmacniających lub podtrzymujących różne, dodatnie społecznie postawy uczniów w toku wychowania, realizowana jest podczas działalności edukacyjnej szkoły, tj. w ramach godzin wychowawczych i w postaci różnych odrębnych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych.
- Tworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki zostało poprzedzone diagnozą potrzeb naszych uczniów, ich problemów, możliwości oraz uwarunkowań otoczenia.
- Profilaktyka w naszej szkole powinna koncentrować się na wzmacnianiu czynników chroniących:
 - rozwijanie zainteresowań uczniów oraz przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym (zainteresowanie nauką szkolną),
 - wspomaganie rozwoju moralnego uczniów (poszanowanie norm, wartości i autorytetów),
 - stwarzanie uczniom możliwości przynależenia do pozytywnych grup rówieśniczych: kół zainteresowań, zespołów sportowych, muzycznych itp. (przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej),
 - wspomaganie rodziców w prawidłowym pełnieniu przez nich funkcji wychowawczych (silna więź emocjonalna z rodzicami).
- Działalność profilaktyczna szkoły pozostaje w ścisłym związku z działalnością profilaktyczną w środowisku lokalnym – odgrywa ono ważną rolę w kształtowaniu osobowości ucznia. Jest także pomocne w kształtowaniu odpowiednich postaw moralnych i przygotowaniu wychowanków do dokonywania właściwych i przemyślanych wyborów życiowych.
Aby profilaktyka odniosła właściwy skutek, szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:
 - placówki kulturalno-oświatowe (ośrodek kultury, biblioteka publiczna, kino, teatr, muzea i inne):

- uczestnictwo w spektaklach teatralnych o charakterze profilaktycznym,
- udział w spotkaniach poświęconych problemom zdrowotnym,
- udział w konkursach organizowanych przez placówki kulturalno-oświatowe,
- uczestnictwo w seansach filmowych o charakterze profilaktycznym;
- placówki oświatowo-opiekuńcze (poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnia uzależnień, gminny ośrodek pomocy społecznej):
 - pomoc uczniom przejawiającym trudności w zachowaniu i nauce,
 - pomoc dzieciom z rodzin uzależnionych i patologicznych,
 - udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej,
 - udział w prelekcjach organizowanych przez psychologów, pedagogów, lekarzy specjalistów;
- wymiar sprawiedliwości (sąd, kuratorzy, policja):
 - współpraca z kuratorem,
 - udział w zajęciach prowadzonych przez policję na temat przeciwdziałania agresji i przestępczości,

V. Cele programu

- stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły,
- stworzenie warunków powstania szkoły wolnej od zagrożeń,
- opracowanie bieżącego algorytmu działania dopasowanego do określonych przypadków występowania zdarzeń przestępczych na terenie placówki,
- zapobieganie poprzez odpowiednią działalność profilaktyczną takim uzależnieniom jak: alkoholizm, narkomania, lekomania; informowanie, m.in. HIV i AIDS,
- promocja zdrowego stylu życia,
- kształtowanie właściwego zachowania uczniów,
- utrwalenie postaw i zachowań społecznych warunkujących prawidłowy rozwój, zmiana obiegowych przekonań na temat stosowania środków psychoaktywnych.

VI. Cele szczegółowe

Adresaci działań profilaktycznych zdobędą należytą wiedzę i umiejętności w trakcie realizacji programu.

a) Uczniowie:

- cała społeczność szkolna (według Szkolnego Programu Wychowawczego):
 - uczniowie nabywają praktyczne umiejętności umożliwiające samostanowienie i obronę własnych praw, ze szczególnym uwzględnieniem asertywności,
 - nauczyciele integrują społeczność szkolną oraz stwarzają system wsparcia

- dla młodzieży, który promowałby działania związane ze zdrowym stylem życia,
- uczniowie posiadają umiejętność podejmowania i realizacji własnych pomysłów oraz trenowania samodzielności,
- uczniowie zdobywają umiejętność efektywnej komunikacji, podejmowania decyzji oraz radzenia sobie ze stresem,
- uczniowie potrafią budować pozytywny obraz własnej osoby,
- uczniowie pogłębiają i wzmacniają naturalne systemy wsparcia, tj.: koleżeństwo, przyjaźń, zaufanie i uczciwość,
- uczniowie zdobywają wiedzę i nabywają umiejętności dotyczące zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego i duchowego;
- grupa podwyższonego ryzyka:
 - uczniowie wykształcają postawy sprzyjające podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z zażywaniem alkoholu i środków odurzających,
 - uczniowie rozwijają takie umiejętności interpersonalne jak: chronienie siebie w sytuacji nacisku grupowego, asertywność, otwartość, empatia, odreagowanie napięć i budowanie udanych relacji z ludźmi,
 - uczniowie potrafią rozwiązywać problemy – określają różnice zdań, akceptują różnice, poszukują rozwiązań,
 - uczniowie są przygotowani do radzenia sobie z trudnościami wieku młodzieńczego;
- grupa najwyższego ryzyka:
 - szkoła prowadzi autodiagnozę dzieci i młodzieży mających kontakt z alkoholem, narkotykami, nikotyną i innymi środkami psychoaktywnymi; ukazywanie możliwości pomocy w specjalistycznych ośrodkach, grupach samopomocowych,
 - szkoła podnosi świadomość młodzieży na temat skutków używania środków psychoaktywnych i podejmowania racjonalnych decyzji dotyczących ich zażywania,
 - nauczyciele ukazują możliwość stworzenia w środowisku alternatyw dla nadużywania alkoholu, narkotyków, a także innych destruktywnych zachowań,
 - uczniowie uczą się umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z przemocą z zewnątrz.

b) **Rodzice** – pedagog szkolny i wychowawcy klas organizują spotkania ze specjalistami, na których:

- poznają motywy sięgania młodzieży po środki uzależniające,
- uzyskują rzetelne informacje i zdobywają wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na funkcjonowanie organizmu,
- poznają możliwość rozpoznawania, czy ich dziecko zażywa środki psychoaktywne,
- poznają możliwości i miejsca pomocy dla osób uzależnionych,
- są wspomagani przez wychowawców i pozostałych nauczycieli w procesie wychowania dzieci.

c) Nauczyciele:

- stanowią przykład dla uczniów,
- potrafią rozpoznawać wczesne objawy uzależnienia,
- poznają sposoby interwencji w sytuacjach spożywania przez uczniów alkoholu czy zażywania narkotyków,
- potrafią postępować w kontaktach z uczniami w taki sposób, aby nie wyzwać w nich złości, przekory i bezradności.

VII. Treści programu profilaktyki ze wskazaniem adresata

a) Uczniowie:

- urzeczywistnianie wartości i przestrzeganie norm społecznych,
- uczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych, np.: umiejętności radzenia sobie ze stresem, nawiązywania i podtrzymywania dobrych kontaktów z ludźmi, odpierania presji otoczenia i grupy rówieśniczej,
- rozwijanie umiejętności prowadzenia zdrowego trybu życia,
- motywowanie do podejmowania osobistych wyborów i postanowień,
- uczenie akceptowanych społecznie sposobów spędzania czasu wolnego,
- przekazanie rzetelnej i adekwatnej wiedzy o konsekwencjach zachowań ryzykownych.

b) Rodzice:

- podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych rodziców (grupy wsparcia),
- współudział rodziców w określaniu kierunków działań profilaktycznych,
- współudział rodziców przy rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy uczniami,
- pomoc rodzicom w rozwiązywaniu problemów dziecka.

c) Nauczyciele:

- prezentowanie prawidłowych wzorców zachowań przez nauczycieli (i innych pracowników szkoły)
- rozwijanie umiejętności dobrej współpracy na linii nauczyciel-rodzice,
- wyciąganie odpowiednich konsekwencji przez nauczycieli (i innych pracowników szkoły) wobec nieprawidłowych zachowań uczniów.

VIII. Strategie i metody realizacji programu profilaktyki

a) Strategie informacyjne (metody):

- pogadanka podczas lekcji,
- spotkania ze specjalistą,
- prezentacja filmu pełnometrażowego, DVD
- wycieczka tematyczna,
- praca w oparciu o tekst przewodni (książkę),
- prezentacja teatralna i parateatralna itp.

b) Strategie edukacyjne (metody):

- realizacja znanych programów edukacyjnych,
- krąg uczuć,
- rysunki,
- drama,
- przedstawienia,
- burza mózgów,
- dyskusja,
- symulacja różnych sytuacji życiowych, np.: rozwiązywanie wyimaginowanego konfliktu,
- technika uzupełniania zdań,
- gry i zabawy dydaktyczne,
- praca w małych grupach,
- metody pedagogiki zabawy,
- happening,
- uroczystości (obrzędowość szkolna) itp.

c) Strategie działań alternatywnych (metody):

- koła zainteresowań,
- spotkania hobbystów,
- wycieczki,
- festyny,
- zajęcia i zawody sportowe itp.

d) Strategie interwencyjne (metody):

- interwencja w środowisku domowym ucznia prowadzona przez upoważnione osoby lub instytucje,
- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- interwencja w sytuacji kryzysu rozwojowego (prowadzona przez specjalistę)
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę),
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę).

IX. Osoby odpowiedzialne za realizację

- dyrektor/wicedyrektor szkoły,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele pozostałych przedmiotów,
- pedagog szkolny,
- rodzice,
- pielęgniarka szkolna.

X. Ewaluacja programu:

- ankieta ewaluacyjna skierowana do uczniów,
- obserwacja,
- wywiad środowiskowy,
- rozmowy wychowawcze,
- opinie uczniów i rodziców,
- analiza dokumentów szkoły.

XI. Spodziewane efekty

- zmniejszenie liczby zachowań agresywnych w szkole,
- utrwalenie zachowań asertywnych,
- wzrost wiedzy uczniów oraz rodziców na temat uzależnień i przeciwdziałania im,
- dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- umiejętność organizowania czasu wolnego,
- świadome i umiejętne korzystanie z komputera, internetu, TV,
- prawidłowe reakcje w sytuacji zagrożenia,
- zachowanie higieny osobistej,
- sukcesy uczniów w szkole.

XII. Realizacja zagadnień na poszczególnych etapach edukacyjnych

Model informacyjny (wszystkie klasy)

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI
Profilaktyka dydaktyczno-wychowawcza	• Informowanie o organizowanych punktach konsultacyjnych z psychologiem i pedagogiem.
Zapoznanie uczniów z obowiązującym i regulaminami	• Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki, Procedurami postępowania w sytuacjach zagrożenia, Regulaminem Szkolnym, Regulaminem wycieczki, szatni, stołówki, regulaminami pracowni komputerowej, sali gimnastycznej i innymi obowiązującymi w szkole.
Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.	• Dyżury nauczycieli na korytarzach, w szatni, przed szkołą. • Kontrola zachowań uczniów w toaletach. • Ankietowanie środowiska szkolnego na temat bezpieczeństwa w szkole. • Organizowanie spotkań z funkcjonariuszem do spraw nieletnich i ruchu drogowego. • Informowanie o sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów. • Warsztaty „Jak radzić sobie z przemocą i agresją” • Zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. • Szkolenia na kartę rowerową. • Współpraca z Policją.
Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w szkole.	• Tworzenie bezpiecznej atmosfery w szkole i poza nią. • Lekcje wychowawcze na temat: „Ferie zimowe – bezpieczne i zdrowe”, „Bezpieczne wakacje”. • Lekcja wychowawcza na temat : „Bezpieczna droga do szkoły/domu”.

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY I – III

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA UCZNIÓW		
ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Rozwijanie samoświadomości, samopoznanie. Ja i inni.	• Integracja zespołów klasowych; • Wzmacnianie poczucia własnej wartości (ja i moje miejsce w klasie); • Rozpoznawanie i nazywanie emocji (złość, agresja jak sobie z nią skutecznie radzić); • Wyrabianie tolerancji w stosunku do innych; • Przeciwdziałanie stereotypom płci; • Kształtowanie prawidłowego stosunku do osób niepełnosprawnych; • Uczenie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu; • Wpajanie prawidłowych nawyków (odżywianie, stosowne ubieranie, ruch na świeżym powietrzu).	Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog, Wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy, pedagog Wychowawcy Wychowawcy, pielęgniarka
Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego	• Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa; • Gdzie szukać pomocy w różnych sytuacjach (pogadanka); • Uświadomienie dzieciom różnic w kontaktach międzyludzkich (zaufanie i ostrożność, gdzie jest granica); • Uświadomienie i różnicowanie sytuacji bezpiecznych i niebezpiecznych.	Wychowawcy, policja, pedagog Pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy
Umiejętność radzenia sobie ze złością, agresją i przemocą oraz w sytuacjach trudnych	• Zajęcia „Jak radzić sobie z przemocą, agresją i złością”; • Spotkania z policjantem na temat „Zasady bezpiecznego zachowania się w szkole i poza nią”; • „Rozwiązujemy trudne sytuacje w klasie”.	Wychowawcy, pedagog, policjant

Promowanie zdrowego stylu życia	• Pogadanka na temat szkodliwości dymu nikotynowego; • Pogadanki na temat roli i zasad przestrzegania higieny osobistej, filmy edukacyjne; • Przybliżenie uczniom i rodzicom zagadnień związanych z problematyką wad postawy; • Dostosowanie wielkości krzeseł i stolików do wysokości uczniów; • Prowadzenie różnych form pozalekcyjnych zajęć sportowych; • Udział w programach zdrowotnych organizowanych przez PCK, Sanepid	Wychowawcy, pedagog Pielęgniarka Nauczyciele wych. fiz. Wychowawcy Nauczyciele wych. fiz.
Zagospodarowanie czasu wolnego uczniów	• Koła zainteresowań, wiedzy, sportowe; • Zajęcia świetlicowe – opiekuńczo-wychowawcze; • Konkursy, wycieczki, imprezy szkolne; • Konsultacje przedmiotowe.	Nauczyciele, wychowawcy, opiekun świetlicy.

SZKOŁA PODSTAWOWA KLASY IV - VI

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA UCZNIÓW		
ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Rozwijanie samoświadomości (kim jestem?)	- Rozpoznawanie i nazywanie emocji (jak sobie radzić ze złością i stresem). - Szukanie swoich słabych i mocnych stron (jaki jestem). - Poznanie samego siebie (jak być nastolatkiem, problemy dojrzewania, higiena osobista). - Przeciwdziałanie stereotypom płci, - Rozwijanie swoich zainteresowań i pasji. - Wprowadzenie do tematu uzależnienia	Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciel przyrody. Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, nauczyciele wych. fiz. Pedagog
Kształtowanie umiejętności interpersonalnych	- Wprowadzanie zasad dobrej komunikacji (jak słuchać, jak mówić, komunikacja niewerbalna). - Co to jest przyjaźń? Czy zasługuje na prawdziwego przyjaciela? Życzliwość wobec siebie i innych. - Zajęcia warsztatowe Klasa IV - zajęcia na temat „Postrzegamy siebie i rozumiemy swoje uczucia” Klasa V - zajęcia na temat „Poznajemy siebie z własnego doświadczenia i opinii innych. Potrafimy jasno i precyzyjnie komunikować się z innymi” Klasa VI - zajęcia na temat „Proces komunikowania się w klasie szkolnej – bariery”, „Moje słabe i mocne strony- akceptacja siebie, umiejętność samooceny”	Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog
	- Nauka jak skutecznie rozwiązywać problemy. - Rozwijanie tolerancji - Zaufanie – co to jest, na czym polega.	Wychowawcy Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, pedagog

Kształtowanie właściwych postaw społecznych.	• Zajęcia dotyczące praw i obowiązków ucznia. • Pogadanki – „Asertywność jako postawa, dzięki której możemy zachować swoją tożsamość i poczucie własnej wartości” • Pogadanki „Jak radzić sobie ze stresem”	Wychowawcy, pedagog
Niwelowanie przejawów przemocy i agresji.	• Zwiększenie świadomości, że uczeń może skutecznie poradzić sobie z sytuacjami nacisku(przemocy, agresji). • Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własną i cudzą agresją. • Zwiększenie poczucia własnej wartości i poszanowanie tożsamości własnej i rówieśników. • Zwiększenie umiejętności radzenia sobie z emocjami, stresem i zagrożeniem. • Wprowadzenie wewnątrzszkolnego programu przeciwdziałania przemocy i agresji. • Prowadzenie zajęć wychowawczych na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych. • Prowadzenie zajęć wychowawczych integrujących zespoły klasowe. • Spotkania z przedstawicielami Policji • Praca nad szacunkiem wobec siebie i innych. • Postawa nauczyciela – szacunek wobec ucznia; nauczyciel – wzorem. • Opracowanie klasowych kontraktów lub innych form umowy dotyczących eliminacji zachowań agresywnych.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, policjant.
Motywowanie uczniów do nauki.	• Aktywizowanie uczniów do nauki przez stosowanie aktywnych metod pracy. • Organizacja cyklu zajęć wzmacniających samoocenę. • Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez poszerzanie oferty kół zainteresowań • Indywidualizacja procesu nauczania i oceniania w stosunku do wybranych uczniów. • Wzmacnianie motywacji w systemie oceniania – nagrody, dyplomy, wyróżnienia • Wyposażenie rodziców w wiedzę nt. przyczyn niepowodzeń dydaktycznych oraz sposobów pracy z uczniem w domu. • Konsekwentne przestrzeganie zaleceń wydanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną.	Nauczyciele wszystkich przedmiotów, wychowawcy, pedagog

	• Zajęcia warsztatowe „Jak się uczyć?”. • Organizowanie konkursów szkolnych, wiedzy, artystycznych, sortowych. • Stosowanie systematyczne na lekcjach krótkich form kontroli wiedzy i umiejętności -kartkówki	
Promocja zdrowia.	• Prelekcja „W kręgu problemów naszego życia- przyczyny i skutki uzależnienia od dymu tytoniowego”. • „Światowy dzień bez papierosa”. • Przeprowadzanie ankiet na temat uzależnień. • „Droga do zdrowego życia” – zajęcia profilaktyczne. • Spotkania z policją na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu i palenia papierosów – kl. VI. • Plakaty, tablice informacyjne dla uczniów i rodziców. • Poradnictwo z zakresu pomocy i wsparcia w walce z nałogiem. • Filmy edukacyjne. • Udział w spektaklach profilaktycznych organizowanych przez szkołę,	Wychowawcy, nauczyciel biologii, chemii, przyrody, pedagog . Pedagog Wychowawcy, pedagog
Zagospodarowanie czasu wolnego uczniów.	• Koła zainteresowań, wiedzy, sportowe. • Zajęcia świetlicowe - opiekuńczo- wychowawcze • Konkursy, wycieczki, imprezy szkolne. • Konsultacje przedmiotowe. • Kursy przygotowujące do sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego	Nauczyciele, wychowawcy, opiekun świetlicy,

GIMNAZJUM KLASY I – III

PROPAGOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA I ALTERNATYWNEGO SPOSOBU SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA UCZNIÓW		
ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Uczenie zasad zdrowego stylu życia.	• rozmowy rodziców z dziećmi, • pogadanki, dyskusje na godzinach wychowawczych, • realizacja edukacji prozdrowotnej, • cykl tematów realizowanych na lekcjach biologii.	Rodzice, wychowawcy, nauczyciel biologii. wychowania fizycznego, higienistka szkolna
Rozwijanie sprawności fizycznej.	• lekcje wychowania fizycznego • imprezy sportowe, rozgrywki między klasowe, szkolne.	Nauczyciele wychowania fizycznego.
Dbanie o zdrowy styl życia dzieci i młodzieży	• prelekcje na temat szkodliwości długotrwałego siedzenia przed komputerem i telewizorem, • higiena pracy umysłowej.	Rodzice, wszyscy nauczyciele (w szczególności nauczyciel informatyki), pedagog szkolny.
Uświadamianie uczniom ,iż człowiek, jego zdrowie, godność, stanowią wartość najwyższą.	• rozmowy na lekcjach religii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie a także w ramach godzin wychowawczych i wychowania do życia w rodzinie	Nauczyciel religii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, wychowania do życia w rodzinie, wychowawcy.
Organizowanie pomocy w nauce.	• Wychowawcy i nauczyciele poszczególnych przedmiotów organizują pomoc koleżeńską, • w miarę potrzeb nauczyciele organizują zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze. • konsultacje przedmiotowe	Wszyscy nauczyciele, uczniowie, samorząd uczniowski.

Stwarzanie wychowankom warunków umożliwiających rozwój.	• nauczyciele stosują aktywne metody nauczania, • przestrzegają dobrych zasad i obyczajów szkoły, • aktywnie pełnią dyżury podczas przerw na korytarzach. • kontrolują uczniów i pilnują dyscypliny w klasie, • organizują pracę z uczniem zdolnym, • motywują uczniów do udziałów w zawodach sportowych,	Wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły.
Promowanie zachowań proekologicznych	• propagowanie akcji ekologicznych w środowisku lokalnym • zbiórka surowców wtórnych (makulatura, baterie)	Nauczyciel biologii.

ELIMINOWANIE PRZEJAWÓW AGRESJI I PRZEMOCY W SZKOLE

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za mienie własne i społeczne.	• spotkania uczniów, nauczycieli i dyrektora na apelach porządkowych, • pogadanki, dyskusje, scenki rodzajowe, plakaty.,	Dyrekcja, nauczyciele, samorząd uczniowski, pracownicy szkoły.
Przeciwdziałanie i redukovanie agresji (słownej, fizycznej, psychicznej) w szkole, domu i środowisku lokalnym.	• pogadanki na godzinach wychowawczych, • projekcja filmu, dyskusja w oparciu o obejrzany film, • indywidualne rozmowy z uczniami na temat zachowań agresywnych, • bieżąca analiza uwag z zachowania mająca na celu wyłonienie uczniów stosujących przemoc, agresję, • rozmowy z rodzicami uczniów agresywnych, współpraca z rodzicami tych uczniów w celu wyeliminowania niewłaściwych zachowań, • spotkania z przedstawicielami instytucji państwowych: policja, kurator sądowy, • skuteczne reagowanie na wszelkie przejawy agresji	Wychowawcy, Nauczyciele, pedagog szkolny, rodzice
Uczenie alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów.	• dyskusje i ćwiczenia na godzinach wychowawczych, • dramy, scenki rodzajowe, • stała kontrola działań dzieci przez rodziców i nauczycieli.	Rodzice, nauczyciele, wychowawcy.

Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami.	- wskazywanie wzorców pozytywnych zachowań, - dbałość o rozwój osobowości uczniów, - zwiększanie szacunku do samego siebie.	Nauczycie, wychowawcy, pedagog szkolny.
Pokazanie rodzicom właściwych sposobów radzenia sobie z agresją u dzieci.	- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz pomocy rodzinie, - wskazanie rodzicom możliwości skorzystania z pomocy poradni specjalistycznej.	Wychowawcy, pedagog szkolny.
Podnoszenie kultury słowa, eliminowanie wulgaryzmów ze słownika ucznia.	- lekcje języka polskiego dotyczące kultury języka pisanego i mówionego, - dyskusje na lekcjach religii i godzinach wychowawczych, - natychmiastowe reagowanie wychowawcze na przypadki używania wulgaryzmów, - apеле szkolne poświęcone tej tematyce.	Nauczyciele języka polskiego, religii i wychowawcy.

PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Dostarczanie wiedzy o szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu i zażywania narkotyków.	- projekcja filmów video, referaty, prelekcje, plakaty na temat uzależnień, - biblioteka gromadzi literaturę dotyczącą tego tematu, - przeprowadzenie zajęć warsztatowych z profilaktyki antynikotynowej oraz zajęć z zakresu przeciwdziałania picia alkoholu, - pozyskanie do współpracy w walce z nałogiem rodziców, policji i innych instytucji, - udział w spektaklach profilaktycznych organizowanych przez szkołę, GOK i inne	Nauczyciele biologii, wychowawcy, pedagog szkolny.
Uczenie podejmowania decyzji ze szczególnym uwzględnieniem konstruktywnego odmawiania	- kształtowanie umiejętności asertywnych, - ćwiczenie umiejętności właściwego komunikowania się, np. poprzez scenki dramatyczne: mówienie „nie” w sytuacji nacisku, - filmy instruktażowe	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele języka polskiego, religii.

Propagowanie świadomego wybierania programów TV i racjonalnego korzystania z komputera.	• zapoznanie z zagrożeniami jakie niesie Internet, • zapobieganie szerzeniu się cyberprzemocy, • przygotowanie ucznia do świadomego korzystania z multimediiów i internetu	Wychowawcy, nauczyciel informatyki.
--	--	-------------------------------------

KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI INTREPERSONALNYCH

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Wzmacnianie więzi między rodzicami i dziećmi.	• okazywanie szacunku rodzicom jako pierwszym wychowawcom, • efektywne wykorzystanie wywiadówek w celu wzmacniania więzi rodziców i dzieci.	Rodzice, wszyscy nauczyciele.
Wzmacnianie poczucia przynależności do grupy klasowej.	• wycieczki klasowe, wyjścia do kina, teatru, muzeum, itp. • zabawy integracyjne, • działania integrujące klasę np. opłatek klasowy, • obchody dnia wiosny, • dyskoteki i inne spotkania okolicznościowe związane ze świętami i tradycjami.	Wychowawcy, samorządy klasowe, samorząd szkolny, opiekun samorządu szkolnego.
Ćwiczenia umiejętności wczuwania się w położenie innej osoby.	• scenki, rozmowy, • szerzenie działalności charytatywnej, • przeciwdziałanie stereotypom płci – dyskusje, przykłady z książek z życia codziennego, bariery równości	Wyznaczone osoby, wychowawcy, samorząd uczniowski., pedagog
Organizowanie pomocy uczniom mającym problemy w szkole i w domu.	• organizowanie pomocy koleżeńskiej, • prowadzenie zajęć dydaktyczno- wyrównawczych, • konsultacje przedmiotowe	Nauczyciele, samorząd uczniowski.

Wzmacnianie poczucia własnej wartości.	• rozbudzanie uczuć patriotycznych, • przekazywanie informacji o bogatej przeszłości i tradycji narodu., • motywowanie do udziału w akademiach i uroczystościach	Nauczyciele historii, języka polskiego, muzyki, religii, wychowawcy.
Kształtowanie właściwych postaw uczniów poprzez ukazywanie odpowiednich wzorców.	• podtrzymywanie tradycji związanych z organizacją apeli szkolnych, • organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi np. przedstawiciele samorządu lokalnego, politycy, hobbyści, zawody społecznego zaufania-sędzia, lekarz itp.	Wszyscy nauczyciele w szczególności (nauczyciele historii, j. polskiego, religii) wychowawcy, pedagog szkolny
Kształtowanie poprawnej komunikacji.	• integrowanie uczniów na zajęciach wychowawczych (np. zaufaj drugiej osobie, mówimy sobie miłe rzeczy), • scenki rodzajowe – utrwalanie 3 magicznych słów: „proszę”, „dziękuję”, „przepraszam”.	Wszyscy nauczyciele, wychowawcy

WYRABIANIE POTRZEBY UCZENIA SIĘ, ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Przygotowanie rodziców i nauczycieli do motywowania uczniów do nauki i pomagania im w trudnościach w uczeniu się.	• informowanie rodziców o możliwości korzystania z pomocy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, • konsultacje indywidualne dla uczniów i rodziców,	Wychowawcy, pedagog szkolny.

Rozwijanie zainteresowań naukowych wśród dzieci i młodzieży.	• stosowanie aktywnych metod nauczania, wykorzystywanie multimedialnych środków dydaktycznych, • stosowanie technologii informacyjnej na zajęciach szkolnych, wykorzystywanie komputerowych programów edukacyjnych, • ukazywanie młodych ludzi z najbliższego środowiska, którzy dzięki nauce osiągnęli życiowy sukces – zapraszanie do szkoły na spotkania z młodzieżą, • łączenie nauki z zabawą oraz „zdrową” rywalizacją, mobilizacja zespołów klasowych oraz indywidualnych uczniów do pomocy koleżeńskiej, • przygotowywanie uczniów do konkursów wiedzy	Nauczyciele, Wychowawcy Wychowawcy, SU Nauczyciele przedmiotów
Uczenie uczniów nowatorskich metod uczenia się	• realizacja lekcji wychowawczych mających na celu pokazanie uczniom technik szybkiego uczenia się, • zaznajomienie uczniów z metodami uczenia się danego przedmiotu. • wykorzystanie komputera i zasobów Internetu do nauki szkolnej	Wychowawcy, pedagog szkolny. Nauczyciele, nauczyciel informatyki
Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej	• warsztaty zawodoznawcze „Kim będę”, • udział w akcjach: Dzień Otwartej Szkoły, • udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie ponadgimnazjalnym (gazetki informacyjne, informatory, strony WWW szkół ponadgimnazjalnych),	Wychowawca, pedagog szkolny.

ELEMİNOWANIE ZJAWISKA WAGAROWANIA

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Współpraca z rodzicami w zakresie kontroli realizacji obowiązku szkolnego. Uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z przebywania poza szkołą bez opieki nauczycieli i rodziców. Budzenie poczucia zdyscyplinowania i odpowiedzialności za wyniki swojej pracy i swoją przyszłość.	- kształtowanie u rodziców postawy odpowiedzialności za postępowanie dziecka w szkole, - stała kontrola frekwencji na wszystkich zajęciach – analiza i rozliczanie, - pogadanki, dyskusje, na zajęciach wychowawczych uświadamiające zagrożenia związane z wagarowaniem - kształtowanie umiejętności asertywnego odmawiania – organizacja zajęć warsztatowych podczas lekcji wychowawczych - pogadanki, dyskusje, na temat obowiązków wynikających z pełnienia określonych ról społecznych: ucznia, członka rodziny, itp.	Wychowawcy, pedagog szkolny, nauczyciel WOS , religii, wychowania do życia w rodzinie.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA UCZNIÓW		
ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Podjęmowanie działań sprzyjających zapewnieniu bezpieczeństwa młodzieży	• opracowanie i przeprowadzenie ankiet diagnozujących środowisko szkolne, uaktualnianie problemów szkolnych • lekcje wychowawcze poświęcone omawianiu problematyki agresji – źródła agresji, zachowania i reakcje na zachowania agresywne • uświadomienie uczniom odpowiedzialności przed prawem i współodpowiedzialności za spokój i porządek w szkole • informowanie uczniów o zapisach w regulaminie szkoły odnośnie posiadania wartościowych rzeczy • warsztaty „Porozumienie bez przemocy” – współpraca z PPP • pełnienie dyżurów przez nauczycieli podczas przerw	Pedagog, wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy, pedagog, policja Wychowawcy Pedagog Nauczyciele
Wzmacnianie zainteresowania nauką szkolną i systematycznym uczestnictwem w zajęciach lekcyjnych	• kontrola frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych • ustalenie przyczyn nieobecności ucznia w szkole • informowanie rodziców • zawieranie kontraktu z uczniem • starania o atrakcyjność dydaktyczną lekcji (stosowanie aktywnych metod pracy, pasja i zaangażowanie uczących, systematyczne, rytmiczne ocenianie osiągnięć ucznia, diagnozowanie indywidualnych możliwości i uzdolnień uczniów i indywidualizacja pracy na zajęciach • zasady postępowania z uczniem o zaburzonym zachowaniu • zapoznanie uczniów i rodziców z WSO, Statutem Szkoły, i przestrzeganie go przez wszystkie podmioty szkoły • publikacja w/w dokumentów i zapewnienie ich dostępności (strona internetowa, biblioteka szkolna, gabinet pedagoga, teczki	Wychowawcy/nauczyciele Wychowawcy/pedagog Nauczyciele Wychowawcy Dyrekcja, wychowawcy

	wychowawców, itp. dla wszystkich zainteresowanych: uczniów, nauczycieli, rodziców • monitorowanie postępów w nauce oraz frekwencji uczniów • motywowanie do podejmowania wysiłków intelektualnych i wykonywania dodatkowych zadań w ramach poszczególnych przedmiotów • zachęcanie do korzystania z zasobów bibliotecznych • zajęcia warsztatowe PPP „Motywacja drogą do sukcesu”, „Jak się uczyć?”	Wychowawcy/pedagog Wychowawcy Nauczyciele/biblioteka Pedagog/PPP
Budowanie pozytywnych relacji w grupie i środowisku szkolnym	• spotkania i rozmowy indywidualne uczniów z pedagogiem • zajęcia integracyjne w klasach I • lekcje wychowawcze, zajęcia warsztatowe: komunikacja interpersonalna, koleżeństwo, w zgodzie ze sobą i innymi, współpraca z innymi, asertywność, planowanie drogi życiowej, itp. • działalność społeczna na rzecz klasy, szkoły, środowiska • udział młodzieży w spektaklach, wycieczkach, ogniskach, biwakach • praca w samorządach klasowych, szkolnych oraz w Wolontariacie • organizowanie przedsięwzięć klasowych lub szkolnych, itp. Mikołajki, Andrzejkę, Wigilia, Dzień Wiosny, itp.	Pedagog, wychowawcy, n-le
Edukacja dotycząca zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych typu: palenie tytoniu, używanie alkoholu, używanie środków psychoaktywnych, wczesna inicjacja seksualna	• lekcje wychowawcze i apele o tematyce uzależnień i przemocy wśród uczniów • przedstawienia teatralne gościnne i własne • gazetki tematyczne w gablotach szkoły • rozprowadzanie ulotek na temat uzależnień i przemocy wśród uczniów • realizacja programów profilaktycznych • warsztaty antynikotynowe • zajęcia profilaktyczne „Narkotyki – najlepiej nie wchodzić” • konkurs plastyczny o tematyce profilaktycznej • konkurs literacki na wiersz, opowiadanie, spektakl o tematyce	Wychowawcy Dyrekcja, wychowawcy Pedagog, SU Pedagog, SU Pedagog, PPP Pedagog, nauczyciele

	antyalkoholowej • filmy edukacyjne • uświadamianie konsekwencji nieprzestrzegania prawa – spotkania z policjantem • współpraca z PPP, Centrum Profilaktyki Uzależnień, policją • spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem	Pedagog Pedagog, wychowawcy
Rozwijanie zdolności do samokontroli i unikania szkodliwego ryzyka	• lekcje wychowawcze podejmujące tematykę mówienia „Nie”, samodoskonalenia z wykorzystaniem scenek tematycznych (odtworzenie drogi popadania w uzależnienie) • alternatywy dla grup ryzyka (praca w SU, koła zainteresowań, drużyna harcerska, wolontariat) • filmy i zajęcia edukacyjne	Wychowawcy
Propagowanie zdrowego stylu życia	• wypracowanie efektywnych sposobów radzenia sobie ze stresem, lękiem, napięciem emocjonalnym i radzenia sobie w sytuacjach trudnych • warsztaty „Jak radzić sobie ze stresem?” • pomoc w rozwiązywaniu konfliktów psychologicznych, frustracji i stresu w drodze rozmów indywidualnych i w grupie klasowej • edukacja na temat funkcjonowania człowieka w warunkach stresu (tematyka lekcji biologii i PO) i uświadomienie wpływu emocji na nasze zachowania • zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania czasu wolnego, udział w kołach zainteresowań • spotkania z pielęgniarką szkolną, lekarzem, położną • udział w zawodach sportowych, turniejach, rajdach, wycieczkach. • lekcje wychowawcze dotyczące prawidłowego odżywiania się • promocja twórczości uczniów popularyzująca zdrowy styl życia – wystawa prac plastycznych • prowadzenie akcji informacyjnych w szkole na temat AIDS, konkursy,	Pedagog, zespół Wychowawczy Pedagog Wychowawcy, pedagog Nauczyciel biologii, PO Nauczyciele Służba zdrowia Wychowawcy Nauczyciele, wychowawcy,

Poszanowanie i tolerancja dla odmienności kultur, zachowań i różnic między ludźmi	lekcje wychowawcze na ten temat • angażowanie niepełnosprawnych kolegów w życie szkoły • udział uczniów w akcjach charytatywnych • pogadanki, filmy edukacyjne, dyskusje • wystawy w gablotach szkolnych	pielęgniarka Wychowawcy Pedagog SU
Promowanie pozytywnych wzorców kultury bycia i stosunku do drugiego człowieka oraz dbałość o kulturę słowa	• lekcje wychowawcze poświęcone tematyce kultury bycia • uświadomienie wpływu mediów, środowiska na nasz język, sposób wypowiadania się i kształtowanie się naszych postaw oraz kulturę bycia • reagowanie na lekcjach i przerwach na sposób wypowiadania się uczniów (minimalizowanie wypowiedzi wulgarnych, stosowanie zwrotów grzecznościowych) oraz na agresję słowną, nieadekwatne zachowanie się a także na akty niszczenia mienia, zaśmiecania klas i korytarzy	Wychowawcy Nauczyciele Nauczyciele

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA RODZICÓW I SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ		
ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Dostarczanie informacji o sposobach rozpoznawania wszelkich zagrożeń u swoich dzieci, także doskonalenie umiejętności wychowawczych	• organizowanie dla rodziców spotkań ze specjalistami na zebraniach szkolnych, zgodnie z ich oczekiwaniami, zapotrzebowaniem • włączanie rodziców do zajęć organizowanych na terenie szkoły i prowadzonych przez wychowawców i nauczycieli (lekcje otwarte, udział w imprezach) • opracowywanie informacji dla rodziców (gablota szkolna) • zapoznanie rodziców z ofertą PPP – zachęcenie do korzystania z oferty zajęć i warsztatów	Wychowawcy, pedagog, dyrekcja Wychowawcy, nauczyciele Pedagog Wychowawcy, pedagog
Inne działania mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom oraz ich eliminowanie	• angażowanie osób i instytucji dla wspierania kampanii idei profilaktycznych • wykorzystanie prasy dla profilaktycznej edukacji i kształtowania konstruktywnych postaw społecznych: np. współpraca z zespołem ds. promocji szkoły i gazetami lokalnymi • sponsoring osób prywatnych i instytucji	Pedagog Nauczyciele, wychowawcy
DZIAŁANIA SKIEROWANE NA NAUCZYCIELI		
ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Szkolenia nauczycieli w zakresie metod profilaktyki oraz grup ryzyka	• organizowanie szkoleń Rady Pedagogicznej • kształtowanie umiejętności zastosowania właściwej strategii profilaktycznej adekwatnej do sytuacji i wieku ucznia, umiejętności rozpoznania problemu oraz podejmowania właściwych kroków w sytuacji pomagania • samodoskonalenie, samokształcenie nauczycieli wg własnych potrzeb	Wychowawcy, pedagog, dyrekcja Wychowawcy, nauczyciele Pedagog

	– opracowanie literatury przedmiotu • wewnątrzszkolne wzajemne dzielenie się swoimi wiadomościami i umiejętnościami	Wychowawcy, pedagog
Budowanie konsekwentnej polityki szkolnej wobec uczniów z grup ryzyka, wprowadzanie do programów nauczania metod i treści profilaktycznych	• zmiany w regulaminie szkolnym • programy wychowawcze dla klas konstruowane zgodnie z założeniami programu profilaktycznego • egzekwowanie wymagań i konsekwentne stosowanie kar wobec uczniów łamiących regulamin szkolny	Dyrekcja Wychowawcy Wszyscy nauczyciele
Angażowanie rodziców i opiekunów do współdziałania	• zachęcanie rodziców do obecności na zebraniach, podczas wycieczek trakcie uroczystości klasowych i szkolnych • włączanie rodziców do szeroko zakrojonych działań profilaktycznych	Wychowawcy